

Folketinget – Europaudvalget

Christiansborg, den 8. juni 2005

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere.

Henvendelse af 8/6-05 fra IT-politisk Forening om softwarepatentdirektivet

Til udvalgets orientering fremsendes IT-politisk Forenings udtalelse om Rocard's forslag til softwarepatentdirektiv samt kommentar til den henvendelse som EEU har modtaget fra en række fremtrædende industrivirksomheder, jf. KOM (2002) 0092 – bilag 13.

Med venlig hilsen
Anne-Sofie Jensen
Udvalgssekretær

Virksomheder om Rocards softwarepatentdirektiv: Misforståelser og selvmodsigelser

IT-Politisk Forening v/ Flemming Bjerke, formand

PROSA Forbundet af It-professionelle v/ Peter Ussing, formand

En række større danske virksomheder har kritiseret at Folketingets Europaudvalg ville støtte Rocards forslag til softwarepatentdirektiv. Men virksomhederne misforstår Rocards forslag. Forslaget indebærer nemlig at apparater hvori det nye er software, kan patenteres hvis der er tale om en ny måde at anvende naturkræfter på. Desværre har en række danske virksomheder misforstået dette. Som vi læser det, forhindrer Rocards forslag ikke, at de danske virksomheder kan patentere apparater hvor der anvendes software som en del af opfindelsen. Det er en misforståelse når virksomhederne skriver "at patenterbarheden og beskyttelsen af computer-implementerede opfindelser i form af software i realiteten forsvinder med Rocard's forslag". Dvs. at apparat+software til sammen udgør en ny opfindelse.

Rocards forslag

Rocards forslag siger at **computerstyrede opfindelser skal være patenterbare**:

"Medlemsstaterne sikrer, at opfindelser er patenterbare, uanset om de gør brug af edb-midler eller ej." (Rocard 29)

Men opfindelsen skal have **teknisk karakter**:

For at være patenterbar skal en computerstyret opfindelse ... være af teknisk karakter, være ny, kunne anvendes industrielt og have opfindeshøjde. (Rocard 30)

Teknisk karakter kræver en måde at anvende **naturkræfter** på:

"En ny lære om kontrolleret anvendelse af naturkræfter, styret af et edb-program og adskilt fra de nødvendige tekniske midler til implementering af dette program, henhører under et teknologisk område." (Rocard 26)

Teknisk karakter forudsætter en ny viden om brugen af naturkræfter, f.eks. hvordan en vindmølle kan kontrolleres således at den producerer mere energi end før.

Virksomhedernes misforståelser

Der er tale om misforståelser når danske virksomheder hævder at følgende ikke kan patentbeskyttes ifølge Rocard:

1. Virksomhederne hævder at deres konkurrenter "frit kan kopiere styreprogrammet til en vindmølle eller algoritmen, der forbedrer lyd kvaliteten i en højttaler". Begrundelsen er at der "ikke gives eneret på algoritmen som sådan eller styreprogrammet". (Rocard 15) Men dette betyder blot at det softwarerelaterede patent ikke er gyldigt *i andre sammenhænge* end den det er blevet taget i, hvis

man f.eks. har opnået patent på et styresystem til vindmøller, har man ikke opnået patent på de anvendte softwareideer hvis nogle af disse bruges i vaskemaskiner.

2. Virksomhederne hævder også at "vi kan ikke få patent på en algoritme, der forbedrer styring af en pumpe". Begrundelsen er at ingen kan "meddeles patent på algoritmer, software eller databehandlingsmetoder, uanset om de kombineres med tekniske anordninger eller ej". (Rocard 29) Men dette betyder blot at der ikke kan meddeles patent på algoritmer, software eller databehandlingsmetoder *alene*, men der kan godt opnås patent på en ny måde at styre en pumpe på ved hjælp af software. Det er således den konkrete kombination der kan udtages patent på.

3. Virksomhederne hævder videre at "konkurrenter kan frit kopiere indlejrede databehandlingsmetoder i et TV, der forbedrer billedkvaliteten eller i et høreapparat, der forbedrer lyd kvaliteten". Begrundelsen er at "anvendelsen af databehandlingsmetoder aldrig kan udgøre en direkte eller indirekte patentkrænkelse". (Rocard 34) Men dette betyder blot at databehandlingsmetoder ikke kan patenteres *i sig selv*, men kun når de er koblet til en ny lære om brug af naturkræfter til f.eks. forbedring af billed- eller lyd kvalitet.

Det kan konkluderes at **ovennævnte bekymringer fra de danske virksomheders side er misforståelser**. Vi uddyber gerne dette hvis det ønskes. Såfremt man måtte mene at Rocards forslag ikke klart nok formulerer hvorledes software kan patenteres, vil vi gerne medvirke til en præcisering, og vi er af den klare opfattelse at det vil der også kunne opnås bred tilslutning til. Iøvrigt må konkurrenter naturligvis ikke frit kopiere indlejret software, da dette allerede i dag kan beskyttes ophavsretligt.

Patent på ren software/ software alene

Danfoss og Radiometer har desuden udtrykt ønske om at kunne patentere nye måder at præsentere information på. Dels vil Danfoss kunne patentere nye brugerinterfaces. Dels vil Radiometer patentere indsamling, bearbejdning og præsentation af måledata. Med mindre denne software indebærer ny viden om brug af naturkræfter, vil der ikke være tale om nyskabelser, som altså vil kunne patenteres ifølge Rocards direktivtekst. Men de programmer som Radiometer og Danfoss udvikler, må ikke kopieres idet de er ophavsretligt beskyttede. Desuden er det almindelig udbredt praksis at holde kildekoden hemmelig så andre ikke uden videre kan kopiere ens software. Det skal understreges at der intet er i Rocards forslag, som tvinger en virksomhed til at offentlige gøre kildeteksten til et program.

Ren præsentation og behandling af data er undtaget fra patentering hos Rocard, fordi dette vil muliggøre patentering af al ny software hvilket vil være uhyre belastende for mindre og mellemstore virksomheder. Deres brug af softwareideer vil blive unødigt begrænset, hvilket vil hæmme deres innovation. De vil også have vanskeligheder med at vide hvornår de overtræder patenter. Endvidere er alle de banebrydende IT-innovationer: databaser, tekstbehandling, regneark, internettet, emails, osv. gjort uden at patenter har haft nogen betydning. Det er således intet belæg for at hævde at innovation inden for software, kræver patenter. Meget tyder på at det modsatte er tilfældet.

Hvis man imødekommer Radiometer og Danfoss og tillader patenter på ren databehandling i appa-

rater, vil der blive alvorlige afgrænsningsproblemer. En computer er jo også et apparat, så det vil være det samme som at indføre rene softwarepatenter i Europa. At kræve at apparatet skal have et specifikt formål, vil heller ikke løse problemet. F.eks. har mobiltelefoner regne- og tekstbehandlingsfunktioner. Hvis disse funktioner skal kunne patenteres på mobiltelefoner, hvorfor skal de så ikke også kunne det på en normal PC? En mobiltelefon er ikke andet end en computer med et særligt interface.

IT-Brancheforeningen og ITEK ønsker patenter på software der yder et teknisk bidrag og støtter Ministerrådets forslag til softwarepatentdirektiv. Men da "teknisk" ikke defineres i Ministerrådet/Kommissionens forslag er det det samme som at acceptere patentering af ren software. Se: <http://itpol.dk/sager/swpat/MEP-swpat>

Vi har hidtil ikke haft en troværdig afgrænsning mellem ren databehandling på specielle apparater og ren databehandling på computere i almindelighed. Der findes således ikke en klar definition som kunne bruges til at begrænse patentering til tilfælde som Danfoss og Radiometers. Så **virksomhedernes forslag vil medføre at ren software kan patenteres**, uanset at de skriver: "at rene softwareprogrammer ikke skal kunne patenteres, selv om de afvikles på en maskine."

Interoperabilitet

En del danske virksomheder var bekymrede over udsigten til ikke at kunne patentere software i nyudviklede programmer. Især var B&O nervøs for ikke at kunne patentere kommunikationsstandarderne bag deres næste udgave af BeoLink idet de ønsker at forhindre konkurrenter i at lave apparater der kan fungere sammen med B&O's hifi-anlæg.

Problemet er at giver man B&O mulighed for at patentere standarderne for deres digitale trådløse netværk, giver man også Microsoft mulighed for at patentere interoperabiliteten mellem computere i et netværk. I forvejen er det svært for virksomheder og myndigheder hvis de ønsker at skifte helt eller delvis til andre leverandørers netværks- og styresystemer. I dag er det dog muligt at sætte andre computere ind i et Microsoftnetværk, f.eks. Linuxcomputere. Hvis Microsoft patenterer deres standarder, vil de kunne kræve at man udskifter hele netværket på en gang. Det vil i praksis gøre det næsten umuligt at skifte til andre systemer. Hvis Microsoft også patenterer deres filformater (hvilket de er i gang med), vil de oven i købet kunne hindre virksomheder/myndigheder i at læse virksomhedens egen information ved hjælp af ikke-Microsoftprogrammer, f.eks. OpenOffice. Dette vil medføre en urimelig binding til en enkelt leverandør. Patenter på interoperabilitet vil altså *som udgangspunkt* give en virksomhed som for eksempel Microsoft en urimelig magt- og monopolstilling som samfundet ikke kan vente adskillige år på at konkurrencelovgivningen kan justere og reparere på. Det er u hensigtsmæssigt at ville bruge konkurrencelovgivningen at afbøde unødvendige problemer skabt af patentlovgivningen. Det er heller ikke hensigtsmæssigt at flytte et lovgivningsprobleme over på et andet lovgivningsområde hvor specialekspertisen ikke findes. Dette gælder både i Danmark og på EU-niveau.

Internettet incl. emails er udviklet på grundlag af åbne og frie standarder. W3C der er ansvarlig for internettets standarder, har lagt sig fast på at patenthavere må fraskrive sig at håndhæve patenter på standarder der ønskes brugt på internettet, før de kan blive godkendt som standarder på internettet.

Selv de såkaldt fornuftige og rimelige betingelser og tvangslicenser, opfatter man som involverende et bureaukrati og en rettighedskontrol der vil hindre den videre udvikling af internettet. Dette stemmer i øvrigt overens med EU's egen definition af "åbne standarder".

Patentering af interoperabilitet vil altså lægge begrænsninger på brugen af **åbne standarder**.

Vi har hidtil ikke set noget forslag til regler der muliggør at B&O får deres BeoLinkpatent, men samtidig forhindrer at Microsoft patenterer deres computernetværk og filformater, samt at standarder på internettet patenteres. **Derfor åbner kravet om at kunne patentere interoperabilitet for monopolstilling og dermed magt over informationsstrukturen som er yderst betænkelig for informationssamfundet og innovationen.**

Selv hvis det skulle lykkes at vedtage regler der effektivt sonder mellem f.eks. et BeoLinkpatent på den ene side og så patenter på internettet, interne computernetværk og filformater på den anden side, så ville dette også være problematisk. Hvis danske virksomheder får lov til at forhindre interoperabilitet, så får alle andre virksomheder i hele verden samme ret på vores marked. Det kan være fristende at forbyde fx Sony at lave en forstærker der virker med B&O's fjernbetjeningssystem. Men så kan Toyota også forhindre at den lokale mekaniker kan reparere vores bil og udskifte benzinindsprøjtningen med en uoriginal reservedel til halv pris. Interoperabilitet ønskes bl.a. for at øge konkurrencen mellem virksomheder og innovationen i samfundet til gavn for forbrugerne.

Anbefaling

På den baggrund anbefaler IT-Politisk Forening og PROSA at Danmark støtter Rocards forslag. Det er afgørende at Rocards forslag fortolkes således at der kan tages patent på opfindelser - også selvom nyheden er software, dog kun hvis denne software anvendes i forbindelse med en ny viden om at bruge naturkræfter. Dermed kan der f.eks. tages patent på software der forbedrer billedkvaliteten i TV eller lyd-kvaliteten i et høreapparat. Ligeledes kan styresystemer til pumper og vindmøller patenteres.

Herudover bør hverken interoperabilitet eller databehandling kunne patenteres hvilket stemmer helt overens med Rocards forslag.

Links

Danske industrivirksomheders henvendelser til Folketingets Europaudvalg

http://itpol.dk/sager/swpat/dkindustri/virksomheder/document_view

http://itpol.dk/sager/swpat/dkindustri/danfoss/document_view

http://itpol.dk/sager/swpat/dkindustri/Direktiv2.pdf/file_view

IT-branchen og ITEK udtalelser

<http://itpol.dk/sager/swpat/dkindustri/itbranch>

Rocards forslag til softwarepatentdirektiv:

http://www.europarl.eu.int/meetdocs/2004_2009/documents/PR/565/565497/565497da.pdf